

Landskap: Skåne Upptecknat av: B. J. Jönsson
 Härad: Ö. Söinge Adress: Rönnebo
 Socken: Orhusö Berättat av: Tug Nilsson
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Rönnebo

- Sid. 1 Ryckovård Jöns Persson.
 " 4 Om Krognus Jöns och Rönnebo
 lias.
 " 6 Munharpes.
 " 7 Julepsa - Ivan.
 " 8 Tess - Ola - Jöns.
 " 10 "Toga - Bragt".
 " 12 "Picks - Knuden".
 " 15 Liktat.
 " 16 Silvestrand.

Kyrkovård Jöns Persson i
Lönsebo, gästgärens morbror,
gick alltid i vardagslag klädd
i vita, vida stjortarna, samt
med väst, långbyxor och träskor.
På huvudet bar han mössa. Under
den stjorta han gick i uter förm
en annan var han gick till
sängs. Sigorna i gården hade
mycket betyg med att rylla
hans stjorta släta med rylla-
sten. Tv träskor nyttjades all-
tid två par, en par grova
för utegående och en par fi-
nare för innavistelsen. I för-
stugan skedde ombytet av trä-
skor. Det var "travgelärdtraskor".
Könerna skötte han själv, varför

Man ock blef kallad Håusa-fös-
sen. Väjs boväll, när arbetet var
slut med mjölkningen, gick han
regelbundet en runda i lada-
gården.

Väjs morgon innan man åt
frukost höll andakt, då husbon-
den läste några psalmsverser
eller ett stycke ur bibeln.

På gården fanns 2-3 dräng-
ar, somliga stannade där hela
sin levnad. Det var Göge-Pers-
son, Ponten och Elze Gustav.
Elze Gustav gifte sig med en
piga i gården, Elza, som hus-
bonden mycket förtärligade.
Han byggde ett hus åt dem, när
de gifte sig. I husets ena ände

kom dock en syster dotter till
Jöns Persson att få huslogi för
sig, mannen, som kallades Late-
Pönn och hett. Late-Pönn kom
efter Jöns Perssons död 1909 att
bli härran styresman på går-
den åt Jöns syster, Elsa som
ärof döm efter brodern och liks-
som denne dog ogift och barulst.

Jöns Perssons hästar blevo ofta mät-
garna innan de tämjdes. En av de
sista blevo visst 15 år gammal,
förrän den blevo tämd, den
blev icke någon stark arbets-
häst, då den ej togs i bruk för-
rän för samt. I gården hölls 2
eller 3 hästar och 1 par skar
eller "böllar".

På gården föddes 20-25 fårrea-
tur samt en skock får. Fåre krea-
turen måste köpas en del föder
vintertid, som köntades uppse i
Småland. Tåget smår till salen
kom ej ifråga, någon gång måste
sådan köpas.

Om Krogens fjös och Rönviks lise.
Fjös Rönviks far, Pelle Rön-
viks en bror, Rönvik och en so-
son till denne kallades Krogens
fjös. Krogens fjös var åkare i Kris-
tiansstad. Han var så liten till
växten att han måste ha en parr
att stå på när hästarna skulle
solas.

Krogens fjös och att par bekanta
skulle en dag köra upp till Rönviks.

Resan medfördes handelsvaror
till Siller Könn. Man körde denna
gång vägen över Lyvik väster om sjö
Gunnar. Vid Breenäs hade de
att passera några branta utför-
backar, Rönviks lias, som voro
mycket fruktade av alla vagnfaran-
de. Fåra resenärer tyckte också
att dessa lias sågo alltför farliga
ut, för att på vanligt sätt öka ve-
gen. Stundtome borde man ej
riskera hästarna. Man spände
därför ifrån dessa för att först
ulla ner vagnen. Den gick bra
att få igång utför, men karlarna
hade inte riktigt beräknat vag-
nens förhållande och sin
egen underlagsskick i att hålla

igen. Det lår ha blivit en skrat-
tråg av både vagn och vagnar.

Munkarpor.

- I min barndom gick jag i
flyttande skola, som höll fyra
veckor i sträck i varje by. Munk-
ka - Hannon var lärarna. När
vägen var lång blev brukade jag
ligga i gälden, där skolan hölls
och i samma säng som lärarin-
nan. I Kederöd bodde en gam-
mal undantagsman Anders Be-
ring; han brukade göra munkar-
por, vilka han sålde till barnen
för 25 öre per styck. En munkarpa
gjordes av en en centimeter tjock,
fyrkantig spång av stål, som böj-
des dubbel ut som ett långt U.

En släpffjäder, som var fästad i
V-ets krök töckte helt den 1/2 cm.
bredda springan och var försedd
med en krokig ände. Instrumen-
tet var 1 - 1 1/2 dm. långt. Vid spel-
ningen hölls den tunna fjädern
mot tådsarna, under det man
med ena pekfingeret slog på
dess krokiga ände, då det uppsom
en sjungande läte.

- Julia - En
den berömda spelmannen bod-
de på gamla dag i Färgshuset, som
låg andra sidan än mot Rön-
nebo. Han brukade gå ner till
ån och meta. En dag en gång fram
sin fiol och visade gubben, men
denne skakade på huvudet till

tecken på att det ej gick. Han led
nåmligen av dövhet. Ett par döttrar
hade spelmannen, men de voro
vanföra och hade aldrig kunnat
taga ett danssteg eller få någon
glädje av faderns musik.

- "Tess - Ola - Jöse"

var spelman vid brunnsdrickning-
en i Löneboða på 1880-talet. I klu-
öster om byn ute i skogen fanns
då en surbrunn, som var ganska myc-
ket besökt. Redan på 50-talet ha-
de man börjat "dricka brunn", och
då fanns arligen 40-50 brunnsdrick-
are, mest folk från orten. Tess-
Ola-Jöse spelte fiol och klarinet.
Det var vanligt att han på morgna-
na mötte brunnsdrickarna på torget.

Där blåste han först en signal
till samling. När alla brunnsgäster
är anlänt, tågade man med spel-
mannen i tåten blåsande en marsch
änt genom den friska, daggiga skog-
en till källan. I en påse på ryg-
gen hade följt fiolen, varpå togs
några låtar medan drickningen
pågick. Man skulle dricka vissa
dricksglas var morgon börjande med
ett eller två och sen också med ett
var gång. Glasrör gagnades att suga
det ur glaset. Över källan fanns
ett stort laddikmande skjul kallat
Lurbrunnssalen. Där brukade folket
som drack ställa till dans om lö-
dagsekvällarna med kaffeservering
vid små bord ute i det fria. Till Ola

Görse var då spåloshkriven som spel-
man. Hans lön var 4 kr. för en sommars.

"Hoga - Brugt".
var till yrket egentligen bygg-
mästare, men var annars en all-
vondamakare. Han stöjdade,
svarvade och buksade binda bi-
supor. En snickare, Tygrin gjorde
de första sadelparkarna, som
kommer i bruk i orten. Sedan gör-
de Brugt likadana, som han
även förbättrade.

Han var skänd för att ge fyndi-
ga svar och berättade gärna. Här
en visa efter Hoga - Brugt:

I Lönsboå får då blånnvin o brö
o i Tommarboå får då sylta;
i Edemåå får då kippeslångana sju

sa drängarna då styva.

9 Truncbo a² då granna
sa n²a som aukar l²anna

9 Beakut mala då fa T²ell.

9 P²st²uat² aida da om kamp
te ful.

Pir böia då o sp²ea,
fa då a² r²ada da int² ska v²ea.

9 Gylsbo a² mada d²o h²arena
v²ail.

9 T²östabo a² ga o d²o ud o in.

O i Ybbabo aida d²o ingenting.

O i P²ursat²ap ligga d²o do skide

"Picke-Knuden".

höll i Lästugan i Ekshult vid vägen Lönsboda - Himåkra. Han var om söndagar klockaren i Öksnäs. Idagvisst behjälplig med att leda psalmsången i kyrkan. Han var nämligen begärdd med en utmärkt sångstäm.

Han hade sett hur klockaren gagnade stängaffel för att komma på den rätta inledningsstämman. Någon dylike stod ej till glenns förfogande, men som han ansåg sig böra göra en liknande gest, så slog han två fingrar i bokstärkanstet, och förde dem till örat innan psalmen togs upp. Vid sången skall han

ha gapat så² försvailigt, var
för en spejvare en gång kastat
en kringla i hans mun. Där
av uppkom ordstäv²et: "Lyckliga
som Licke". Hunden, han
hållde på o far mod i kö-
ken. Tid gåendet till kyrkan
var Hant alltid iförd svart hö-
natt och svarta kläder. När det
regn togs gumman bort utan-
på i stället för rock. Sedan
drags kolets bakre del över hu-
vudet som paraply.

I sin stuga hade Hant lite
småaker att sälja samt bier.
Pånsman Berström brukade all-
tid vil resor förbi stanna, för
att dricka ett halftops bier.

För att locka folk att handla
lade Thure brännvin att bjuda
kunden. Han måste dåvid stå
med dem, men när han trodde
att det ej observerades sprutades
brännvinet han druckit på en
i inmanthumman förvarad flas-
ka.

Byskolande Lursson gjorde ej
sina predikningar särskilt långa.
Turallt vid julettan kom fol-
ket fort nog ut ur kyrkan. Men
9 var skjutens rök i skymma
i Rönnebo. På en beford med
sådan köde spår förbi Pi-
ke - Thuren strax utanför kyrk-
byn. Han stannade och bjöd
på skjut. - Nej tack, jag går!

svartes det. Det gick nu så fort
som hästarna, ökade springa
den 7 km. långa vägen till
Stenbragen där vi skulle ta av.
- Tack för sällskapet! hördes
Picks - Knuden ropa bak oss,
när han tog sin väg mot Ekshult
i samma lunk som förr. Han
var lätt på foten, men så sprang
han också med snöskor på.

Liktal.

I Köneboke bodde i be-sung-
dom en solad Lilja. Vid hans be-
gravning var det något "divalesande"
om vem som var skyldig att hålla
liktalet, antingen Ivar Montin
på vars ägar han bodde eller en äld-
re storbonds, Bengt Knutsson i

Eklund.

- Du Bengt får hålla liktallet,
för du är äldre, sade Martin.

- Kåa det får du göra, ty han
har bott på dina ägar, mente
Bengt Knutsson.

- Nej, nu tar vi gubben i
färu namn sade då Martin,
och så var det nog med det lik-
tallet.

Silvestrand.

Sitt Summa Pelleas i Hjoan bod-
de på 1880-talet en garvare, Silves-
trand. Han gjorde på intet sätt
skålför sitt namn, då han ofta
hade att aras med skulder. Han
tog livet från dess ljusa sida;
när han fått en par tapas kunde

han recitera nästan hela Wen-
nerbergs Sluttarna utantill. Ibän-
stynt på att få ut sin rätt av
folk, men var själv mera efterlä-
ten mot grannarna i dylikt.

Någon gång köpte han en kaka
talg av en bonde, men likväl
blev som vanligt förlorad. Men
en gång han köpte och sålde
läder, rådde samma bonde
på honom och köpte en stycke
läder i tanke att kvitta för sin
fordran. Bonden gick nu iväg
med sitt läder, varför Silverstrand
ropade: "Ni glömdes betala läder!"
"Ja, och du glömdes talgen", svar-
ade de. "Talgen var väl inte lår-
re", svarade Silverstrand.